

**NORSKE
TREVARER**

Direktorat for Byggkvalitet

Oslo, 9.11.2021

Høringsinnspill til Ombruk av byggevarer

Norske Trevarer er bransjeforeningen for produsenter av dører, vinduer, trapper og innredning til bygg med produksjon i Norge. Norske Trevarer er en del av Byggenæringens landsforening (BNL). Våre medlemmer teller 280 virksomheter fordelt i Norge, og sysselsetter 4500 årsverk. Vi representerer om lag 6 av 10 mrd. Innenfor trebearbeidende industri i Norge.

Norsk dør- og vinduskontroll (NDVK) er en frivillig kontroll- og godkjenningsordning for produsenter av ytterdører og vinduer. Ordningen er åpen for både norske og utenlandske produsenter. NDVK er eid og drevet av bransjen selv. Sekretariatet for NDVK innehas av bransjeforeningen Norske Trevarer.

Hovedpunkter i høringssvaret

Vi takker DIBK for muligheten til å gi svar på høring om klimabaserte energikrav til bygg. Norske Trevarer signerer også et felles høringssvar fra Byggenæringens landsforening (BNL).

Norske Trevarers egne kommentarer er i hovedtrekk:

- Vi støtter tilrettelegging for økt ombruk av byggevarer
- Vi støtter ikke direktoratets hovedforslag av to grunner:
 - Forslaget er ikke skalerbart med tanke på et økende ombruksmarked
 - Markedstilsyn med omsetning av brukte byggevarer overføres til kommunen
 - Bedømmelse av byggevarers ytelse overføres til ansvarlige aktører i hvert byggeprosjekt. Dette tror vi ikke et større utvalg av næringen er klare for.
- Vi støtter direktoratets alternative forslag der brukte byggevarer kan redokumenteres med utgangspunkt i tekniske spesifikasjoner
 - Det må tydeliggjøres hvem som skal dokumentere ytelser
 - Tekniske spesifikasjoner må utarbeides av næringen selv i samarbeid med direktoratet og Standard Norge.
- Tekniske spesifikasjoner for ombruksdokumentasjon må forholde seg til:
 - Hvilke egenskaper som er relevante
 - System for vurdering og verifikasjon av ytelser i et ombruksperspektiv
 - Merking av ombrukte varer

Innspill til hovedforslag om *Unntak fra kravene til produktdokumentasjon etter kapittel III for ombrukte byggevarer*

Om hovedforslaget

Direktoratet foreslår i sitt hovedforslag å unnta ombrukte produkter fra dokumentasjonsplikten i byggevareforskriftens kapittel III om dokumentasjon av (nye) byggevarer uten CE-merking.

Forslaget fører ikke til endringer eller endringsbehov i TEK. Ombrukte varer sidestilles derfor med nye varer når det kommer til å dekke krav til sikkerhet, helse, miljø og generell brukbarhet.

Ansvar for å bedømme om en ombrukt vare er egnet for bruk i Norge etter Byggteknisk forskrift er foreslått overført til aktørene i hvert enkelt byggeprosjekt. Begrunnelsen er blant annet at disse aktørene i dag har en egeninteresse i å ombruke byggevarer og dermed en interesse i å vite mest mulig om produktet til tross for manglende produsenterfaring og -kompetanse.

Overordnede tilbakemeldinger

Forslaget viser en god intensjon – å senke terskelen for ombruk – men vi støtter ikke forslaget slik det står i dag. Vi ser at forslaget legger til rette for enkelt å fremstille en ombrukt vare for et ombruksmarked fremfor å avfallsbehandle den, men reglene for videre ombruk er for uklare i dagens hovedforslag.

Det er mange kompetente foretak i næringen, men også mange små med varierende kompetanse. Selv om ombruksmarkedet i dag er lite, tyder alt på at det vil bli større. En endring byggevareforskriften må legge til rette for et system som er skalerbart og forutsigbart også med tanke på et større marked med større variasjon blant aktørene i både interesser og kompetanse.

Overføring av tilsynsmyndighet for markedstilsyn til kommunene er også en svakhet ved hovedforslaget. Dette er mer utførlig beskrevet i BNLs høringsinnspill.

Om overføring av ansvar for bedømmelse av ytelser og egnethet

For nye byggevarer kreves ofte omfattende prøving og vurderinger for å fastsette ytelser innenfor krav til sikkerhet, helse og miljø. Det er også tydelige henvisninger i DOK kapittel III til hvordan vurdering og verifikasjon av byggevarers ytelser skal forstås. Blant annet stilles krav til bruk av akkrediterte tekniske kontrollorgan og deres upartiskhet.

Det stilles i hovedforslaget ikke krav til ny dokumentasjon, bare at prosjekterende skal vurdere varen som egnet til sitt bruksformål. Denne vurderingen må ta utgangspunkt i en form for dokumentasjon, enten den originale eller ny dokumentasjon som fastsetter eller bekrefter ytelser.

Vår erfaring er at mange aktører i dag sliter med å forstå en byggevares *originaldokumentasjon* fullt ut med tanke på å koble dokumenterte ytelser og krav til egnethet i bruk. For vinduer og ytterdører har det derfor

vært nødvendig med et nasjonalt tillegg i produktstandarden som beskriver forholdet mellom fastsatte ytelser og krav til brukbarhet i TEK.

Eksempelvis forstår alle hvordan U-verdien skal brukes fordi U-verdien er en deklartert ytelse som sammenlignes mot en grenseverdi i TEK, men veiledningen til TEK angir for eksempel ikke hvilken regntetthetsklasse som regnes som tilstrekkelig for å ivareta krav til sikkerhet mot nedbør.

Dette må næringen selv vite, men vår erfaring er at denne kunnskapen er *svært varierende* og at næringen i større grad her støtter seg på godkjenningsordninger. Godkjenningsordninger er også per i dag bare rettet mot nye produkter.

Selv om et nisjemarked i dag har sterk egeninteresse og god kompetanse i å bedømme ytelser og egnethet for videre bruk bedømmes, har vi ingen tro på at et større og bredere ombruksmarked vil ha samme sterke egeninteresse eller de samme forutsetningene.

Konsekvenser av å unnta ombrukte varer fra DOK kapittel III

Unntas ombrukte varer fra DOK kapittel III vil det etter vårt skjønn åpne for store variasjoner i hvordan kvalitet og egnethet bedømmes, og hvordan varen fremstilles for et ombruksmarked. Konkret ser vi utfordringer knyttet til:

1. Hvilke egenskaper som er relevante for videre bruk av varen
2. Hvordan ytelser i original dokumentasjon kan bekreftes som fortsatt gyldige
3. Hvordan varen skal merkes for videre bruk og ev. omsetning

Skal disse spørsmålene besvares av en rekke store og små aktører vil vurderingen bli mangelfull uten at aktørene pålegges et kompetansekrav e.l.

Her mener vi alternativet med å lave mindre omfattende bestemmelse for omsetning av ombrukte byggevarer vil være mer egnet.

Innspill til å *Lage mindre omfattende bestemmelser for omsetning av ombrukte byggevarer*

Om alternativt forslag

Som et alternativ har direktoratet foreslått en ny paragraf som beskriver hvilke regler som gjelder for ombrukte varer. Reglene er ikke like omfattende som reglene for nye byggevarer.

Det beskrives at forslaget sannsynligvis vil være til hinder for omsetning av ombrukte byggevarer fordi dokumentasjonsbyrden gjør avfallsbehandling mer attraktivt for den som river/demonterer. Forslaget nevner også hva slags tekniske spesifikasjoner som kan være egnet.

Forslaget stille krav til at produkter som tas ut av byggverk skal dokumenteres før videre omsetning, ikke hvem som har ansvaret for slik dokumentasjon.

Overordnede tilbakemeldinger

Vi støtter dette forslaget. Begrunnelsen er at det i et økende ombruksmarked vil det være behov for å etablere bransjenormer, veiledninger e.l. for å sikre enhetlig behandling og fremstilling av ombrukte byggevarer. Dette kan bransjen gjennomføre selv uten pålegg gjennom forskrift, men *regelverket* vil ikke være like tydelig overfor markedet med en slik løsning. Reglene bør legges til rette for en forutsigbar *prosess* knyttet til hvordan hver aktør skal gå frem, ikke bare plassere ansvar.

Dagens ordlyd åpner for at ulike aktører kan påta seg oppgaven og ansvaret forbundet med å demontere produkter i byggverk for videre omsetning. Det er lett å lese at det er den som eier bygningen som gir bort/selger varene som skal stå for dette, men salg eller annen avhending av byggevarer på rot vil åpne for at ansvaret forbundet med demontering og videre dokumentasjon kan overlates andre aktører i verdikjeden. Her vil det være mange muligheter for ny verdiskapning blant riveentreprenører og handelsledd.

Vi er uenig i at dette forslaget vil bremse bruken av ombrukte varer såfremt forskriften ikke blir for snever med tanke på hvilke tekniske spesifikasjoner som skal brukes eller hvilke aktører som står ansvarlige for dokumentasjonsbyrden.

Valg av teknisk spesifisering

Dagens forslag til ny paragraf sier at varen skal være egnet til nytt bruksformål og *oppfylle kravene i en tilfredsstillende teknisk spesifisering*. Av tekniske spesifikasjoner nevnes harmoniserte produktstandarder og eurpeiske bedømmelsesdokumenter. Alternativt der disse *ikke finnes*, kan andre standarder eller godkjenningsordninger benyttes.

Vi representerer en varegruppe – dører – som er i den «uheldige» situasjon at den er svært godt egnet for direkte ombruk, men som er omfattet av et todelt og til dels uklart regelverk med tanke på nye produkter. Ytterdører skal CE-merkes og er låst til en harmonisert produktstandard. For innerdører finnes det en publisert produktstandard, men denne er ikke harmonisert og oppført i Official Journal.

For innerdører er det ikke krav til CE-merking, men de er likevel klart plassert i system for vurdering og verifikasjon i delegerte rettsakter og produktstandard. Etter DOK kapittel III kan produsenten selv velge en egnet teknisk spesifikasjon for dokumentasjon – også en spesifikasjon uten henvisning til system for vurdering og verifikasjon av ytelser. Et eksempel er bruk av en europeisk terminologistandard for vinduer og dører som underlag for en byggevaredeklarasjon for innerdører.

Vi mener ombrukte varer også bør omfattes av en lignende formulering som i DOK kapittel III der det stilles krav til bruk av en teknisk spesifikasjon, men der kravet er løsere enn for nye byggevarer som CE-merkes.

Krav til tekniske spesifikasjoner

Å kreve videre bruk av harmoniserte produktstandarder som teknisk spesifikasjon for ombrukte varer ser vi at kan være et hinder. Dette vil være et for strengt krav all den tid CE-merking er rettet mot bedømmelse og merking av nye varer. Men, en tydelig prosess for hvordan ombrukte varer skal bedømmes og merkes må etter vårt skjønn på plass.

I praksis betyr dette at det må utarbeides tekniske spesifikasjoner som beskriver hvilke egenskaper som er relevante og hvilke vurderinger som skal gjøres. Disse må bransjen selv utarbeide i samarbeid med direktoratet og Standard Norge. Norske Trevarer og Norsk dør- og vinduskontroll er positive til å delta i et slikt arbeid.

Tekniske spesifikasjoner for ombruk må forholde seg til de systemer for vurdering og verifikasjon av ytelser som gjelder for nye varer. Mange varer endrer seg ikke gjennom normal bruk. Det avgjørende vil være å beskrive prosedyrer for hvordan egenskaper skal vurderes, og hvordan originalt deklarererte ytelser kan bekreftes som fortsatt gyldige ved kontrollprøving, overhaling e.l. Dette gjelder særlig sammensatt produkter som dører og vinduer. Graden av behov for omfattende re-dokumentasjon vil avhenge av hva varen skal brukes til.

Et annet aspekt er merking av byggevarer. Mange varer som fremstilles under system 1 og 3 har krav til merking med henvisning til sertifisering, fastsatte ytelser o.l. Der en vare bedømmes til egnet for en brukssituasjon som krever et lavere system enn «lavere» bruksnivå vil eksisterende merking måtte fjernes for å unngå misforståelser og konflikt. Det samme gjelder ny merking med bekreftede eller endrede ytelser.

Eksempelvis kan en brann- og lydklassifisert dør (originalt fremstilt under System 1) ombrukes som:

- Brannklassifisert dør hvis ytelser i original dokumentasjon bekreftes med stikkprøving og overhaling av kritiske komponenter
- Lydklassifisert dør med samme ytelser som originalt etter overhaling av kritiske komponenter. Klassifiseringsmerke for brannmotstand fjernes.
- Innerdør uten særskilte krav ved fjerning av klassifiseringsmerke og uten videre vurdering

Det vil også være avgjørende at en ombrukt vares dokumentasjon følger bygningen slik at ev. merking med opprinnelig produsent e.l. ikke fører til unødvendige konflikter og forsøk på reklamasjon mot feil aktør. Dette vil kunne løses ved at ombrukt vare får ny/oppdatert FDV-dokumentasjon i samsvar TEK kap. 4.

Vårt innspill er at direktoratet krever bruk av tekniske spesifikasjoner for ombrukte byggevarer på lik linje med dagens DOK kapittel III. De tekniske spesifikasjonene må utarbeides av bransjen selv, og må beskrive forholdet mellom mulige brukssituasjoner og system for vurdering og verifikasjon av ytelser, samt videre dokumentasjon og merking av ombrukte varer.

Med vennlig hilsen

Hilde Widerøe Wibe (Nov 9, 2021 16:17 GMT+1)

Hilde Widerøe Wibe

Daglig leder Norske Trevarer

Halvard Høiland-Kaupang (Nov 9, 2021 14:51 GMT+1)

Halvard Høiland-Kaupang

Sekretær Norsk dør- og vinduskontroll

2021-11-09 Dokumentasjon av brukte byggevarer

Final Audit Report

2021-11-09

Created:	2021-11-09
By:	Halvard Høiland-Kaupang (halvard@norsketrevarer.no)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAywXlxq8E3ZuZPQm9Ccpbok5wWw0gml0Q

"2021-11-09 Dokumentasjon av brukte byggevarer" History

- Document created by Halvard Høiland-Kaupang (halvard@norsketrevarer.no)
2021-11-09 - 1:48:25 PM GMT- IP address: 193.213.246.19
- Document emailed to Halvard Høiland-Kaupang (sekretar@ndvk.no) for signature
2021-11-09 - 1:49:47 PM GMT
- Email viewed by Halvard Høiland-Kaupang (sekretar@ndvk.no)
2021-11-09 - 1:50:02 PM GMT- IP address: 193.213.246.19
- Document e-signed by Halvard Høiland-Kaupang (sekretar@ndvk.no)
Signature Date: 2021-11-09 - 1:51:04 PM GMT - Time Source: server- IP address: 193.213.246.19
- Document emailed to Hilde Widerøe Wibe (hilde@norsketrevarer.no) for signature
2021-11-09 - 1:51:06 PM GMT
- Email viewed by Hilde Widerøe Wibe (hilde@norsketrevarer.no)
2021-11-09 - 2:32:55 PM GMT- IP address: 81.166.225.27
- Document e-signed by Hilde Widerøe Wibe (hilde@norsketrevarer.no)
Signature Date: 2021-11-09 - 3:17:05 PM GMT - Time Source: server- IP address: 81.166.225.27
- Agreement completed.
2021-11-09 - 3:17:05 PM GMT